

Trosförkunnelsens rötter

Sven Reichmann

Essek William Kenyon levde från 1867 till 1948. Han var den förste kristne förkunnare som förde fram det budskap som med tiden kommit att kallas för ”trosförkunnelsen”. Senare tiders predikanter inom denna grupp har ofta bedyrat att de inte fått några impulser från Kenyon. Detta sammanhänger med att man bara godkänner så kallad ”uppenbarelsekunskap”. I praktiken hävdar därför de flesta förkunnare att de fått sitt budskap direkt från den helige Ande, även om de gått på Hagins bibelskola och hört det varje dag i ett år eller mer.

Hagin själv har helt tydligt plagierat många av Kenyons böcker i sina egna skrifter. Trots detta förnekar han att han skulle varit påverkad av Kenyon.

Vem var då Kenyon? Och framför allt: vad var det som gjorde att han började förkunna sitt särpräglade budskap? Låt oss gå bakåt i tiden och forska efter rötterna.

Quimby

Vi träffar då en man som från början var urmakare. Han hette Phineas Parkhurst Quimby och han levde från 1802 till 1866. När vi stöter på denne Quimby första gången har det just kommit en hypnotisör till hans hemstad. Året är 1836 och hypnotisören är en kringresande elev till Franz Anton Mesmer, den moderna hypnosens fader, som själv kallade sin konst för ”animal magnetism”.

Hypnotisören hade en försöksperson med sig som han försatte i hypnos och sedan spexade med på scenen. Quimby blev våldsamt intresserad och han lyckades få hypnotisören att lära honom sin konst. Detta fick till följd att Quimby rätt snart stängde sitt urmakeri och började resa runt på samma sätt med en försöksperson.

Med tiden gjorde Quimby samma upptäckt som Mesmer själv hade gjort – nämligen att hypnos kunde användas i helande syfte. Då slutade han med att uppträda på scen och började i stället titulera sig ”doktor Quimby”. Han reste runt i USA, tog in på olika hotell och annonserade att doktor Quimby hade kommit till staden. De sjuka strömmade till för behandling.

Mesmer hade på sin tid hävdat att den ”animala magnetismen” ytterst skulle komma från stjärnorna. Quimby hade en mindre ockult tolkning – eller mindre fantasifull. Han hävdade att all sjukdom enbart skulle bero på vår fruktan för lidande och död. Därför sade han till sina patienter att det bara var fruktan som gjorde dem sjuka. Och det han i all enkelhet menade sig göra var att han tog över deras fruktan och de tog över hans tro. Det bytet gjorde dem friska, ansåg

han. De skulle inte frukta utan tro.

Själv såg han inget ”andligt” i detta. Han menade sig ha gjort en rent naturvetenskaplig upptäckt om vad sjukdom är och hur helande skall gå till. Han nämnde inte Gud och kopplade inte ihop sin praxis med religion.

Eddy

Hans mest namnkunniga patient har gått till historien under namnet Mary Baker Eddy. Hon var gift flera gånger under sin långa levnad och hade ett annat efternamn när hon 1862 kom till Quimby. Hon hade fått en sträng kristen uppfostran som präglat hennes liv. När hon kom till Quimby hade hon lidit svårt i ett äktenskap med en alkoholiserad man, och hon plågades av något slags sjukdom som gjorde henne sängliggande. Så här i efterhand går det inte att säga vad det var hon led av. Med rätt eller orätt uppfattade hon sig emellertid som döende.

Hon skrev till Quimby och frågade om hon fick komma. Han gav klartecken, hon kom och hon blev helad. Hon blev minst lika intresserad som Quimby själv hade blivit av den första hypnotisörens övningar. På kort tid lärde hon sig Quimbys teknik och hans lära.

Men Mary Baker Eddy hade fått en kristen fostran och det dröjde inte länge förrän hon började påstå att hon helade sjuka på samma sätt som Jesus hade gjort. Eller kanske snarare att Jesus använde samma teknik som hon hade upptäckt. För rätt snart blev den upptäckten hennes egen. Efter Quimbys död gjorde hon rent hus med sitt beroende av honom och kritiserade öppet både honom och hans läror.

Christian Science

Hon gick därför vidare och startade ett nytt samfund. Om detta skall uppfattas som kristet får vi lämna därhän. Inom rörelsen läser man med lika stor andakt i den bok som blev hennes livsverk – ”Vetenskap och Hälsa, med nyckel till Skriften” – som man läser i Bibeln.

När hon nu skulle ”förkristliga” Quimbys teknik gjorde hon en ganska dålig koppling mellan denna och bibelordet. I princip förklarade hon att sjukdom och död bara är en bluff. Människan vill inte tro att Gud är så god som han är och därför faller hon offer för fruktan. Den fruktan kommer i sin tur att göra henne sjuk.

Sin tankeprodukt kallade hon för Kristen Vetenskap. Och lite grovt kan man säga att Quimby stod för begreppet vetenskap och hon för ”kristendomen”. I hennes lära var det inte så att Gud i sin barmhärtighet skulle böja sig ner och hela de sjuka. Nej, sjukdomen var bara en bluff och den sjuke skulle bara komma till tro på sanningen, så ordnade sig resten. Det var tron som helade och inte Gud.

Hennes verksamhet blomstrade runt sekelskiftet och en bra bit in på 1900-talet.

Numera har den förvandlats till en ganska begränsad sekt. En viktig orsak ligger i att hennes teologi var så amatörmässig. Trots allt blev ju den stora frågan hur det kunde komma sig att alla till sist dog av något som inte fanns. Inte ens den mest troende kunde använda döden trots att den bara skulle vara en bluff.

Så fastän många ansåg sig ha blivit helade genom hennes verksamhet, så blev denna i sig själv inte någon mera betydande rörelse.

Boston

År 1892 började Mary Baker Eddy att bygga sin så kallade moderkyrka i Boston. Denna har än i dag ett absolut herravälde över rörelsen i alla dess förgreningar över jorden. Den är vad Vatikanen är för katoliker eller vad Brooklyn är för Jehovas Vittnen.

I Boston med anknytning till denna moderkyrka fanns nu ett privat college – Emerson College of Oratory. Titeln antyder att man lärde ut vältalighet på denna skola. I praktiken var den en samlingsplats för olika trosriktningar – inte minst för ockulta sådana.

En av lärarna hette Ralph Waldo Trine och han räknas för en av västerlandets fäder till det som kom att kallas New Age, fast det vid denna tid ännu kallades för "The New Thought Movement". Detta begrepp betydde inte bara att man tänkte på ett nytt sätt. Bakom "det nya tänkandet" låg snarast idén att man kunde ändra verkligheten genom sina tankar, sin tro. Inspirationen hämtade man från många håll, bland annat direkt från Quimby eller från den svenske spiritisten Emmanuel Swedenborg.

Hinduismen stod också fadder med sin lära om att materien är "maya" det vill säga ett "sken", och att "andevärlden" är det enda verkliga. Den som "går in i andevärlden" och ändrar denna kommer också alltid att påverka materien. Så har yogis och gurus sagt och gjort i Indien sedan urminnes tider.

Samma år som Mary Baker Eddy började bygga gick Kenyon på Emerson College. Det kan ju hända att det är en slump att hans lära är så lik Christian Science som den faktiskt är. Hagin brukade bara kunna möta frågor om denna likhet med frustande indignation men egentligen inte med några goda sakskaäl.

Djävulen

Så långt jag kan förstå tog Kenyon över Quimbys teknik för helande och gjorde en mindre stötande koppling till bibelordet än vad Mary Baker Eddy hade gjort. Han sade inte att sjukdom skulle vara en bluff. Han hävdade i stället att den var "Satans attacker". Men sedan blev undervisningen ungefär den samma. Man skall inte frukta, för då kommer Satan åt en utan man skall tro. Det är inte Gud som helar den sjuke utan tron. I Christian Science får man inte säga att man är sjuk, för har man inte varit dålig förut så anses man bli det då. Som bekant är det lika "förbjudet" i trosrörelsen

Och sina sinnen får man inte lita på, säger Christian Science – och Kenyon.

Sinnena förmedlar symptom på det som bara är en bluff och kan därmed få en att gripas av sådan fruktan för sjukdom att man till sist tror sig vara sjuk – och blir det. Båda lägren hävdar också att människan inte är identifierad med sin kropp utan hon är en ande som har en själ och bor i en kropp. Anden är det enda verkliga både i trosförkunnelsen och i Christian Science.

Det märkligaste är att både Kenyon och Mary Baker Eddy förnekar att Jesu verk skulle vara fullbordat när han själv säger att det är fullbordat. Kenyon säger att Jesus frälste oss genom att pinas av demonerna i tre dygn i helvetet tills Fadern säger att ”Nu är det nog.” Då skall Jesus ha rest sig, tagit nycklarna från djävulen och gått. Det är denna lära som kallas JDS. Den har blivit så kritiserad att man numera ligger lite lågt med den. Men den har förkunnats öppet på Livets Ord och i många andra sammanhang.

Mary Baker Eddy uttrycker samma sak på följande vis: ”Gravens ensliga kammare gav Jesus en tillflykt undan hans fiender, en plats där han kunde lösa varats stora problem. Hans *tre dagars arbete i griften* satte evighetens insegel på tiden. Han bevisade, att Livet är fritt från död och att Kärleken är hatets överman. På grundvalen av Christian Science, Förnuftets makt över materien, bemötte han alla medicinens, kirurgiens och hygienens anspråk.” (Vet + Hälsa sid 44, rad 5-12)

Om alla dessa likheter är slumpens verk, så må det ursäktas att jag undrar vad slumpen i så fall är.